

KUUSAMON YHTEISMETSÄ

LAUSUNTO
Luonnos hallituksen esi-
tykseksi metka laiksi

Sivu 1/3

Kuusamo

13.7.2022

Kuusamon yhteismetsä
Kitkantie 21
93600 KUUSAMO
p. 040 514 6058

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023
Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä, VN/32384/2021, VN/32384/2021-MMM-3

Asia: Kuusamon yhteismetsän lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä

Kuusamon yhteismetsä kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esitettyyn lakiin uudesta metsätalouden kannustejärjestelmästä. Kuusamon yhteismetsä yhtyy Suomen yhteismetsät ry:n samaan lakiesitykseen antamaan lausuntoon ja allekirjoittaa sen. Muilta, kuin tässä lausunnossa erikseen mainituilta osin lakiesitys on mielestämme onnistunut. Suomen yhteismetsät ry:n lausunnon lisäksi Kuusamon yhteismetsä haluaa tuoda esille seuraavaa:

Lakiesitysluonnos on mielestämme jyrkässä ristiriidassa Suomen valtion metsäpoliittisten tavoitteiden kanssa, koska esitetyllä kannustejärjestelmällä leikataan kannustavuutta päästä tavoiteltuun toimintaympäristöön. Kansallisen metsästrategian tavoitteena on, että metsät Suomessa ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä ja aktiivisella metsien hoidolla lisätään metsien elinvoimaisuutta ja kasvua niin, että metsät säilyvät hiilinieluinä ja raaka-ainetta riittää teollisuuden tarpeisiin ja korvaamaan fossiilisia raaka-aineita. Suomeen halutaan luoda kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla. Yritysmäistä ja aktiivista metsien hoitoa ja käyttöä halutaan lisätä. Lakiesityksessä esitetään kuitenkin taimikon ja nuoren metsänhoidon tuen myöntämistä ns. vähämerkityksellisenä tukena poistamalla ennakkohakemusvelvoite ilman, että mahdollisuus ennakkohakemusmalliin jäisi niille, joilla vähämerkityksellisen tuen yläraja 200 000 euroa kolmen peräkkäisen verovuoden aikana säännöllisesti ylittyy. Myöskään tukitason leikkaantumisen korvaamisesta niille yksityisille metsänomistajille, jotka leikkurista kärsivät ei luonnoksessa mainita mitään. Lisäksi lakiluonnoksessa esitetään säädettäväksi myönnettäville tuille hankekohtaiset tuen enimmäismäärät ja uusi säädös tukien myöntämiskiellosta EU-lainsäädännössä tarkoitetuille suurille yrityksille. Kärsijöinä esitetyissä uudistuksissa ovat juuri yritysmäisimmin toimivat aktiiviset, laajenevat ja metsiään monipuolisesti hyödyntävät ja tehokkaasti hoitavat yksityiset metsänomistajat.

Tällä hetkellä taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen myöntämisestä vain de minimis tukena kärsisivät varmimmin kaikkien suurimpien yhteismetsien osakkaat. Esitetyllä tukitasolla (200 euroa/ha) tuen maksimimäärän (200 000 euroa kolmen perättäisen verovuoden aikana)

sisällä pysyvä taimikon ja nuoren metsän hoidon työmäärä olisi noin 330 hehtaaria vuodessa tasaisella tahdilla. Tämä hoitotyömäärä ylittyy nykyisin Kuusamon yhteismetsällä noin 340 hehtaarilla per vuosi, eli tukea yhteismetsän osakastilojen omistajilta leikkautuisi pois noin 200 000 euroa. Tämä ei missään nimessä kannusta enää laajenemaan ja hankkimaan uusia metsätiloja yhteismetsään liitettäväksi, koska hyvin usein hankituilla tiloilla on hoitotyörästejä ja siis välittömiä menoja. Yksi syy, miksi tila tulee myyntiin, on juuri välitön hoitotyötarve ja kustannuserä, jota aikaisempi omistaja on vältellyt. Nykyinen kannustinjärjestelmä on kannustanut hankkimaan myös taimikkovaltaisia tiloja ja tilojen taimikot onkin yhteismetsässä hoidettu heti hyvään kasvukuntoon. Esitetty lisäys hankekohtaiseksi tuen enimmäismääräksi voi ylittyä joinakin vuosina etenkin metsätie ja ympäristötukihankkeissa, mikäli hankkeita ei saisi jatkossa jakaa osiin. Esitys tuntuu järjenvastaiselta, koska tienkunnostusurakat saa toteutettua sitä tehokkaammin ja alhaisimmilla yksikkökustannuksilla, mitä suu-remmasta hankkeesta on kysymys. Sitä paitsi tukia jää yleensä vuosittain käyttämättä aktiivisuuden puuttuessa ja tällä hetkellä etenkin osaavien hankkeiden toteuttajien niukkuudesta johtuen. Uutena lakiesitykseen nostettu säädös tukien myöntämiskiellosta EU-lainsäädännössä tarkoitettulle suurelle yritykselle voidaan myös nähdä riskinä suurille yhteismetsille jatkossa. Kuusamon yhteismetsän mielestä yhteismetsät tulee määrätä kansallisesti pois tukien myöntämiskiellosta. Toimivimmilla yhteismetsillä on olemassa kasvustrategia mikä johdtaa kohti isompaa toimijaa.

Kuusamon yhteismetsä näkee, että yhteismetsiin kohdistuvat esitetyn uuden kannustejärjestelmän haitat on tunnistettu ja yhteismetsät mainitaan lakiesityksessä useassa kohdassa mahdollisina kärsijöinä. Miksi hallitus haluaa esittää metsätalouden kannustejärjestelmän, jossa lukuisissa työryhmissä erinomaiseksi yksityismetsätalouden omistusmuodoksi todetut yhteismetsät uhrataan ja niiden laajenemiskehitys uhataan pysäyttää? Lakiesityksessä viitataan muun muassa Luken muutamaaan tutkimukseen (Viitala, Leppänen ym.), Metsäkeskuksen hallinnollisen työajan säästöihin ja Metsäkeskukselle mahdollisesti tulevaan rasitteeseen julkaista yksittäiset tietyn raja-arvon ylittävät tukisummat. Asiaa tulee taustoittaa myös muiden selvitysten ja työryhmätöiden avulla sekä tutkimalla yhteismetsien tilinpäätöksiä. Metsäkeskuksen työajan säästöjen laskemisen lisäksi tulisi selvittää onko Metsäkeskus organisaatiossa vielä tehostamisen tarvetta yleisesti ja voiko tehtäviä järjestellä nykyistä tehokkaammin toteutettaviksi ja saada näin mainittuja hallinnollisia työajan säästöjä suurempia säästöjä aikaiseksi. Toimintansa vakiinnuttaneille suurimmille yhteismetsille maksetut tukieurot tulevat palautumaan yhteiskuntaan moninkertaisesti takaisin lisääntyneenä aktiivisuutena metsänhoito ja metsänparannustöissä ja kasvaneina puunmyyntimäärinä metsäteollisuuden tarpeisiin. Yhteismetsät myyvät puuta myös huonojen suhdanteiden aikana ja yhteismetsien vuosittain jakama ylijäämä leviää hyvin laajalle joukolle yksityismetsänomistajia ja lisää osto-voimaa.

Kuusamon yhteismetsä haluaa tuoda esille, että yhteismetsän osakaskunta ei omista yhteismetsää, vaan vain huolehtii ja hoitaa yhteismetsää koskevien asioiden järjestämisestä osakaiden puolesta. Yhteismetsän osakaskunta on hallinnollinen ja juridinen käsite. Kannustejärjestelmän tukien todellisia saajia ovat yhteismetsän omistajat, eli yksityiset kasvolliset metsänomistajat, joille tuet vuosittain jaetaan yhteismetsän ylijäämän yhteydessä. Kuusamon yhteismetsä saa vuosittain nykyisiä kemeratukia, noin 360 000 – 400 000 euroa vuodessa, kun ympäristötukia ei lasketa mukaan. Kuusamon yhteismetsän mielestä kaikkien tukien jakamisella de minimistukina olisi todella suuri yhteismetsäomistusta ja sen kehittymistä lamauttava vaikutus, vaikka perusteluissa mainitaan sen koskevan vain 5-6 yhteismetsää (lausuntopyyntö s. 37).

Kuusamon yhteismetsä on maksanut viime vuosina vuosittain tuloveroa 1 100 000 – 1 200 000 euroa per vuosi. Viimeisen viiden verovuoden aikana pienin vuosittainen veronkanto on ollut 1 097 000 euroa. Lisämaan hankinnalla ja metsien kasvukunnon ja elinvoimaisuuden parantamisella vuosittaista hakkuusuunnitetta on pystytty kasvattamaan hyvin merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tällä on ollut kiistaton positiivinen vaikutus metsäteollisuuden puuhuollolle, ja sille että metsäteollisuus haluaa investoida myös Suomeen ja etenkin Pohjois-Suomeen. Samaan aikaan myös suojelupinta-alaa on pystytty vapaaehtoisuuteen perustuen kasvattamaan selvästi metsämaalla. Moni passiivisesti metsätaloutta harjoittava metsätila, jossa toimintamahdollisuuksina lähivuosille on ollut vain kustannuksia aiheuttavia hoitotöitä, on saatu suunnitelmallisen ja aktiivisen metsätalouden piiriin liittämällä se yhteismetsään. Kemera järjestelmä on tähän saakka toiminut erinomaisena kannustimena tällaisessa laajenemisessa. Kuusamon yhteismetsän mielestä ei ole kansantaloudellisessa mielessä järkevää katkaista tätä kehitystä.

Kuusamon yhteismetsä toivoo, että lausunnossa esitetyt asiat otetaan huomioon päätöksenteossa ja tarvittaessa tehdään uusia selvityksiä. Kuusamon yhteismetsän mielestä yhteismetsän omistajat eivät voi joutua kannustejärjestelmä uudistuksessa eriarvoiseen asemaan verrattuna muihin yksityisiin metsänomistajiin. Mahdolliset tunnistetut taloudelliset menetykset on korvattava yhteismetsien omistajille.

Kuusamon yhteismetsän osakaskunnan puolesta,

Kuusamossa 13.7.2022

Jarmo Korhonen
toiminnanjohtaja

KUUSAMON YHTEISMETSÄ
Jarmo Korhonen
toiminnanjohtaja